

Chronique, par Z. Biró.

Le projet de loi sur l'obligation générale d'assurance à laquelle seraient assujettis les employés des exploitations privées est accueilli avec joie.

La déclaration précise des produits des coupes effectuées dans le pays est absolument nécessaire pour fixer le chiffre des besoins d'importation en bois de chauffage.

*

Chronicle. By Z. Biró.

The bill concerning the mutual obligatory insurance of agricultural employees is worthy of the greatest praise.

Correct reports on the local firewood production are necessary to know what import is to be allowed.

Erd őgazdasági űzemtervünk fejlesztése.**Irta: Béky Albert.**

Az Erdészeti Lapok 1936. évi I. fűzetében a fentírt cím alatt megjelent közleményemben azt hiszem elég részletesen szőltam hozzá a szorosan vett űzemterv mikénti készítéséhez, de csak rámutattam egyes dolgokra, amelyekkel űzemterveinket meg kellene pótolni, ki kellene egészíteni. Ezek:

1. *Törzslap* vezetése az erdőrészletekről.
2. A fahasználatokról és az erdőművelési munkálatokról *üzemnyilvántartási napló* vezetésének kötelezővé tétele.
3. *Űzemtervi törzskönyv* vezetésének kötelezővé tétele.

Az erdőrészleteket eddigelé a *részletes erdőleírás* című táblázatban írtuk le, ahol ez a leírás megmerevedett. Az űzemterv tíz- vagy húszéves megújításánál az előző leírás sutba került s ami ezzel vagy azzal az erdőrészlettel addig történt, az a különböző táblázatokban szét volt szőrva, úgy

hogy több évtized elmúltával szinte lehetetlen volt az erdő-részletek előbbi állapotáról képet alkotni s a velök, bennök történeteket kihámozni. Annál nehezebb volt ez, mert időnként az erdő-részleteknek határa, terjedelme vagy megjelölése is megváltozott.

Az erdőgazdálkodásnak talán legnagyobb nehézsége az, hogy az emberi ténykedés eredményei benne többnyire csak évtizedek múltán jelentkeznek s így a tapasztalatok gyűjtése, a tanulságok leszűrése sokkal nehezebb, mint pl. a nagyrészt egyévi növényeket termesztő mezőgazdaságnál.

Mindegyik erdő-részlet egy-egy alapja a gazdálkodásnak. Keletkezésük, fejlődésük folyama s mindaz, ami életük során velük történik, tárháza a tapasztalatoknak. Ahol a régibb, rendszeres gazdálkodás folytán az erdő-részletek határai — a meglévő faállományok fennmaradásáig — már állandósultak, hibáznánk, ha ezt a tárházat meg nem nyitnánk és nem gyűjtenénk beléje. Sőt, ha csak egyes, erre alkalmas erdő-részletről készítünk és vezetünk is törzslapot, ennek is nagy hasznát fogjuk magunk is s még inkább utódaink látni.

Manapság már lovat, szarvasmarhát, kutyát, sőt még sertést is törzskönyveznek. Rendszeres helyen az alkalmazottak mindegyikének is van külön törzslapja, csak a sok évtized-életű erdő-részletet nem tartottuk eddig erre érdekesnek.

Az alábbiakban az *erdő-részletek törzslapjának mintáját* próbálom adni. Elgondolásom szerint ennek ürlapja egész ívpapír volna, mind a négy oldala bejegyzésekre előkészítve.

A rovatfejekhez sem itt, sem a többi mintánál nem fűzök megokolást vagy magyarázatot. Aki belemélyed a tárgyba, az enélkül is meglátja elgondolásaimat.

Az 1. oldalon volna a cím: Erdő-részlet-törzslap az ..... évtől. Alatta „Helyszínrajz“ — „Erdő-részlet“ — „Terület kat. hold“ — előnyomás után a rajz, megjelölés és holdszám. Az 1. oldal többi része a szövegszerű bejegyzésekre szolgálna, de hogy itt valami feledésbe ne menjen, hogy a be-

jegyzések mindenütt és mindig ugyanazon sorrendben történjenek s általában a bejegyzések munkájának megkönnyítésére célszerű volna a lentieket felülre odanyomatni:

1. *Termőhely*: Tengerszín feletti magasság. Fekvés és környezet. Kitétség. Lejtőszög. Kőzet, altalaj, talaj, talajtakaró. (televényréteg, alomréteg, fűfélék, aljafa). Termőhelyi osztály fajok szerint.

2. *Faállomány*: Keletkezés módja. A fák elhelyezkedése és elegyülésének módja, egészségi állapota, növekvési erélye, fejlettsége. Ujulat. Mellékfaállomány (fafaj, kor, fatömeg). Egyéb jellegző megjegyzések.

3. A teendőkre vonatkozó javaslatok. Jelentékenyebb események és különleges munkálatok.

A bejegyzések sorszámmal és keltezéssel volnának ellátva.

A 2-ik oldal címe: A faállomány számszerű jellegzése.

Rovatai:

Kelt

Fafaj

Elegyarány

Fafajra eső terület — kat. hold

Korhatárok és átlagos kor — év

Sűrűség

Élő fák törzsszáma — darab

Átlagos famagasság — méter

Átlagos mellmag. átmérő — cm

Körlapösszeg — m²

Fakészlet fafajok szerint — m³

Évi növedék — m³

Növedéki %

Minőségi osztály — 1.—5.

Célszerűnek látnám, ha az üzemtervekben és tartozékaikban legalább a főbb fafajokat rövidített jelzésekkel ír-

nánk. Nem látom ennek semmi akadályát s mentesítene ez sok fölösleges írástól. Ajánlom az alábbi rövidítéseket: T. = tölgy (Tk. = kocsányos tölgy; Tkt. = kocsánytalan tölgy stb., ha szükséges). B. = bükk. Gy. = Gyertyán. A. = akác. Cs. = cser. K. = kóris. Sz. = szil. J. = juhar. H. = hárs. É. = éger. F. = fűz. Lf. = lúcfenyő. Jf. = jegenyefenyő. Ef. = erdeifenyő. Ff. = feketefenyő. Vf. = vörösfenyő. Sf. = símafenyő.

Kívánatosnak, sőt szükségesnek látnám a faállományoknak minőség szerinti szabályozását is, mert hiszen világos, hogy igen jó talajon is lehet beteges, hibás, stb. fákból álló faállomány. Így lenne: 1. = kiváló. — 2. = igen jó. — 3. = jó. — 4. = gyöngye. — 5. = rossz minőségű faállomány.

A 3-ik oldal címe: Erdőművelés. Rovatai:

Kelt.

Tárgy: A végzett munkálat; fafaj; fafaj szerinti mennyiség és egyéb részletezés.

Napszám — vegyes.

Erdősítés	}	Mag, dugvány vagy esemete — kg., darab	}	kat. hold	
		termé-			sarjadzás
		szetes			magvetés
		mester			vetés
		séges			síma vagy gyökeres dugványozás
		magcsemete ültetése			

Telkesítés, állománynevelés és ápolás, } — mérték?
erdővédelem

A napszámot (f. = férfi, n. = női, g. = gyermek) a tárgy rovatában kell részletezni. A mesterséges erdősítésnél az ismétlést a tárgy- és a számrovatban is alá kell húzni. Az utolsó rovatba beírt számmennyiség mértékét (kat. hold, napszám stb.) a tárgy rovatban kell megadni.

A 4-ik oldal címe: Erdőhasználat. — Rovatai:

Kelt.

Tárgy: vágásnem, fafaj, fafaj szerinti és egyéb részletezés.

Főhasználat	}	terület	— kat. hold
		szerfa	} — m ³
		tűzifa	
		együtt	
Előhasználat	}	terület	— kat. hold
		szerfa	} — m ³
		tűzifa	
		együtt	

Mellékhaszonvételek — mérték?

Az üzemnyilvántartási naplók vezetése azért szükséges, mert a részletezés fő-, előhasználati és erdősítési tervek nyilvántartó részében a bejegyzésekre nincs annyi hely, hogy az adatokat olyan részletességgel írjuk be, mint ahogyan azok a valóságban előtárulnak és nincs ott hely ez adatok átszámítására és összevonására. Többek közt pl. a termelt faanyagok természetbeni mértéke: m³, ürm³, folyóméter, darab stb., a részletes terv nyilvántartó részébe azonban ezek mind tömörköbméter mértékkel kerülnek bele. A naplók arra szolgálnak, hogy a valóság és a részletes tervek nyilvántartó része közötti ezt az űrt áthidalják. Ezek használata nélkül az üzemnyilvántartás csak kivételesen lesz idejében rendben s még ekkor sincs meg a lehetősége az ellenőrzésnek, hogy vajjon a bejegyzett adatok helyesek-e.

Fahasználatok naplója. Kiterített ív baloldalán rovatok:

Tételszám.

Hivatkozás az anyagszámadásra.

Tag, erdőrészlet.

Vágásnem; fafaj; fafaj szerinti mennyiség és egyéb részletezés

Kiterített ív jobboldalán:

Tag, erdőrészlet

Fafaj

Választék

Tényleges } mérték
                  } mennyiség

Átszámító tényező tömör m³-re:

Főhasználat	{	valódi terület, amelyre a használat kiterjedt	}	hozamba beszámítandó	}	kat. hold			
		tarvágás					területe		
		term. felújító vágás							
Előhasználat	{	terület — kat. hold	}	— m ³	}	— m ³			
		fatömeg					{	szerfa	}
							{	tűzifa	}
					{	együtt	}		

Az erdőművelési napló rovatai egyenlők az erdőrésztörzslapnak az erdőművelésre vonatkozó rovataival. Itt a tárgyrovatba be kell írni, hogy az erdősítés „előírt első erdősítés“ — „ismétlés“ vagy „elő nem írt erdősítés“ volt-e.

Az üzemtervi törzskönyv arra való, hogy mindenkorra összegyűjtse és állandóan kéznél tartsa az erdőnek az első fölvételnél és minden revíziónál talált állapotát; az üzemtervben előírt tervezéseket, rendelkezéseket, javaslatokat; az időszakonként teljesített használatokat és foganatosított munkálatokat és mindazt, ami a jövő számára följegyzésre érdemes lehet. A bejegyzések az első fölvételnél és folyton minden revízió alkalmával történnének.

Az üzemtervi törzskönyv célszerűen öt részből állana olyan összeillesztéssel, hogy a későbbi szükség szerint bármelyik részéhez új íveket lehessen betenni. A törzskönyvnek a következő 5 részből kellene állania:

1. *Emlékkönyv* az arra érdemes dolgok szövegszerű megörökítésére.

2. *Területek nyilvántartása* a lényegesebb változásoknak egyenként, a jelentéktelenebbeknek összevontan való bejegyzésére.

3. *Az erdőrendezés főbb adatai.*

4. *Foganatosított erdőhasználatok eredményei.*

5. *Teljesített erdőművelési munkálatok.*

Az utóbbi három táblázatra az alábbi mintákat készítettem; az első kettő hasonló lenne az üzemnyilvántartás eddigi mintájához.

Fogantatosított erdőhasználatok eredményei. Rövidtáblái:

Tételszám.

Időszak, amelyre az		}	{	— tól — ig		
adatokat vonatkoznak				időtartam — év		
Főhasználat	{	}	}	tarvágás	hozamba	
				természetes fel- újító vágás	beszámítandó	} — k. hold
				terület	területe	
Elő- használat	{	}	}	fatömeg	szerfa	
				terület — k. hold	tűzifa	} — m ³
Mellék- használat	{	}	}	együtt	együtt	
				fatömeg	szerfa	} — m ³
				legeltetés	tűzifa	
				együtt	együtt	} — k. hold
				makkoltatás		
				fűhasználat		
				(üres rovatfej)		

Teljesített erdőművelési munkálatok.

Tételszám.

Időszak, amelyre az		}	{	— tól — ig		
adatokat vonatkoznak				időtartam — év		
Erdősítés (sikerült)	{	}	}	természetes	magakelés	
				mesterséges	sarjadzás	} kataszteri hold
					együtt	
Mesterséges erdősítés a terü- let minősége szerint	{	}	}	dugványozás	} kataszteri hold	
				magcsemete ültetés		
				Teljesítés, állománynevelés és ápolás, erdővédelem		
				term. felújító vágás		
				fiatalos hézaga	} kataszteri hold	
				tisztás		
				— napszám		

Csemetekert — m²

Igyekeztem az üzemtervi törzskönyv táblázatait s ezek rovatait úgy megszerkeszteni, hogy belőlük az erdő mindenkori állapota lehető hűen és könnyű áttekinthetőséggel legyen látható s mindaz, ami az erdővel és erdőben történik szóval és számmal úgy legyen megörökítve, hogy abból a mindenkori gazdálkodás minőségéről lehető hű kép táruljon elő.

A törzslapos erdőrészlet-leírást, az üzemnyilvántartás naplóját s az üzemtervi törzskönyvet a magyar erdészet eddigelé nem méltatta figyelmére; sem folyó irodalmunk, sem szakkönyveink nem foglalkoznak vele. A magyar erdészet érdekében kívánatosnak látnám, ha az előadottakat a most készülő új üzemrendezési utasítás munkájánál figyelemre méltatnák.

*

Entwicklung der forstlichen Wirtschaftspläne. Von *A. von Béky*.

1. Bei intensiv bewirtschafteten Betrieben ist es zweckmässig, wenn die Beschreibung der Abteilungen auf einem „Stammblatt“ geschieht, auf welchem alle Änderungen vermerkt werden.

2. Die Evidenzhaltung der Nutzungen und Aufforstungen soll in einem den tatsächlichen Angaben entsprechenden Buch erfolgen, in welchem auch die nötigen Umrechnungen (z. B. von *fm* auf *rm*) durchzuführen sind.

3. Zwecks Ergänzung des Wirtschaftsplans und der Evidenzbücher ist ein 5-teiliges Buch („Betriebs-Stammbuch“) zu eröffnen, in welchem von der Anfertigung des ersten Wirtschaftsplans an alle, den je weiligen Zustand des Waldes betreffende Einzelheiten, alle Planungen, Durchführungen und erwähnenswerte Geschehnisse in Worten und Zahlen festzulegen sind.

*

Développement des plans d'aménagement des forêts, par *M. Albert de Béky*.

Il est recommandé d'ouvrir pour chaque compartiment un „registre spécial“ commençant par la description du compartiment et relatant tous les changements. Il est recommandé aussi de compléter le plan d'aménagement par un „grand-livre d'exploitation“ qui contiendrait des informations sur tous les détails de l'exploitation (travaux projetés, travaux exécutés, etc.).

Development of forest working plans. By A. de Béky.

The description of the forest compartments is to be carried out on „register sheets“ on which all the alterations can be introduced and the working plan completed by a separate „management register“ which is to explain all details of the forest (planning, accomplishments etc.).

Erdősítés az Alföld homokterületein a talajjellegző növényzet, talajszelvényvizsgálatok és a talajvíz nívóváltozásainak a figyelembevételével.

Irta: Fodor Gyula, m. kir. főerdőmérnök.

(Befejezés)

Az előzőkben láttuk, hogy bár a növényasszociációkon alapuló talajosztályozás igen értékes előzetes tájékoztatást nyújt, mégsem szabad csupán erre egész erdősítési tervünket felépítenünk.

Dr. Fehér D.: „Az alföldi homokos talajok biokémiai vizsgálata tekintettel a fásításra“ című értekezésében a következőket mondja: „Bár a különböző vezérnövények vagy asszociációk az erdő talajára vonatkozólag bizonyos útmutatásokkal szolgálnak, mégis helyenkint feltűnő eltérések és szabálytalanságok mutatkoznak, amelyek arra vezethetők vissza, hogy a talajjellegző növényeket a maguk kifejlődésében nem mindig ugyanazok a biotényezők befolyásolják, amelyek a fák növekedésére mérvadók.“

De az erdősítendő területek túlnyomó részén ma már nem is találjuk meg az őstermészeti viszonyok között élő talajflórát, a mesterséges beavatkozás folytán kialakult talajflóra pedig talajjellegzés szempontjából kétes értékű.

II. Talajszelvényvizsgálatok.

Akár jelen van az őstermészeti viszonyok között élő talajflóra, akár — ami az alföldi erdőtelepítéseknél a leg-